

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az EU ifjúsági stratégiája – befektetés és az érvényesülés elősegítése Megújított nyílt koordinációs módszer a fiatalok előtt álló kihívások és lehetőségek kezelésére

(COM(2009) 200 végleges)

(2009/C 318/22)

Előadó: **Ionuț SIBIAN**

2009. április 27-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

„A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az EU ifjúsági stratégiája – befektetés és az érvényesülés elősegítése Megújított nyílt koordinációs módszer a fiatalok előtt álló kihívások és lehetőségek kezelésére”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2009. szeptember 1-jén elfogadta véleményét. (Előadó: Ionuț SIBIAN.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. szeptember 30-án és október 1-jén tartott, 456. plenáris ülésén (a 2009. október 1-jei ülésnapon) 133 szavazattal ellenszavazat nélkül, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a szóban forgó kereten belül nem csupán az ifjúság SZÁMÁRA, hanem az ifjúság RÉSZVÉTELEVEL kellene kidolgozni stratégiát, bevonva a fiatalokat mind a döntéshozatali folyamatba, mind pedig a végrehajtásba.

1.2 A szubszidiaritás elvének értelmében az ifjúságpolitikák jórészt tagállami hatáskörbe tartoznak. A mai társadalomban azonban számos ifjúsággal kapcsolatos kihívásnak csak egy globálisabb, átfogóbb megközelítéssel lehet megfelelni. Ezért üdvözlendő az integrált európai ifjúságpolitikai stratégia.

1.3 A kiválasztott cselekvési területek több ágazaton is átívelnek, és nem állhatnak önmagukban. Összekapcsolódnak egymással, és befolyásolják egymást. Ezért horizontális módon, a fiatalok szükségleteihez alkalmazkodva kell őket megközelíteni.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a következő szempontok alapvetően fontosak a jövőbeli stratégia sikere érdekében:

— a koordinációs folyamat,

— a cselekvési területek fontossági sorrendje,

— az érintett felek érdeklődésének felkeltése,

— a szükséges források elosztása,

— az ifjúsági munka és az ifjúsági struktúrák támogatása.

Ezért az EGSZB az alábbiakat ajánlja:

1.5 Fontos, hogy a tudatosítás terén, valamint az EU ifjúsági stratégiájában javasolt cselekvési területek ágazatokon átívelő megközelítés révén történő irányítását illetően az ifjúsági munka és az ifjúsági struktúrák jelentsék a legfontosabb kapcsolatot.

1.6 Mivel tanulni különféle keretek között lehet, jobban kellene támogatni a formális oktatást kiegészítő nem-formális tanulást.

1.7 Uniós és nemzeti szinten fokozottan foglalkozni kellene az iskola, a munkahely, az egyesületek és az önkéntes tevékenységek közötti kapcsolatok létrehozásával.

1.8 A vállalkozói tevékenységeknek a különféle finanszírozási mechanizmusok révén történő támogatása kihívást jelent, de szükség van rá. A vállalkozói tevékenységnek nemcsak gazdasági szerepét, hanem szélesebb értelemben vett jelentőségét is látni kell.

1.9 A fiataloknak aktív szerepet kellene kapniuk a társadalomban, mivel részvételük életük minden vonatkozásában előfeltétele az ifjúságpolitikák kidolgozásának.

1.10 A marginalizálódás elkerülése érdekében Európa-szerte különféle rendszereket, tevékenységeket és jól működő együttműködési szolgálatokat kell létrehozni az ifjúsági munka terén. A társadalmi kirekesztés veszélyével fenyegetett fiatalokra irányuló tevékenységek keretében a célcsoportot aktív szereplőként, nem pedig a szociális szolgáltatások passzív kedvezményezettjeként kell megközelíteni.

1.11 Alapvetően fontos az önkéntes tevékenység révén szerzett ismeretek elismerése (a formális oktatásban is). A nem formális úton elsajátított készségeket és ismereteket a munkaerőpiacon és a határozottabb társadalmi szerepvállalás érdekében is fel lehet használni.

1.12 A projekteknek a fiatalokban ki kell fejleszteniük a globális szolidaritás érzését, a tudatosságot és a világgközösség iránti felelősséget. Az útjukba kerülő nehézségek elkerülése érdekében a fiataloknak olyan helyzetben kell lenniük, hogy munkájuk várható gyümölcséeként tisztességes fizetést remélhessenek közeli jövőjükben. Ehhez olyan feltételek megteremtésére van szükség, amelyek megfelelő fizetésekre irányuló politikákat segítenek elő.

1.13 Az EGSZB sajnálja, hogy a javasolt stratégia nem határozza meg pontosan a végrehajtás konkrét módszereit és az európai, illetve tagállami szinten elért haladás mérésének módjait. Várható azonban, hogy a legfontosabb eszköz továbbra is a nyitott koordinációs módszer lesz. Az EGSZB szerint ezt ki kellene egészíteni egy megújított Európai Ifjúsági Paktummal. Az EGSZB arra is felszólítja a szociális partnereket és az Európai Bizottságot, hogy kössenek megállapodást a fiatalok mobilitásának és foglalkoztatásának javítására.

1.14 A stratégia középpontjában a fiatalok kell hogy álljanak. Elérésükhöz az ifjúsági munka és az ifjúsági struktúrákban való részvétel a leghatásosabb eszköz. Ezért kiemelt feladatnak kell tekinteni az ifjúsági munka színvonalának értékelését és javítását.

1.15 Az Európai Bizottságnak ösztönöznie kellene a tagállamokat arra, hogy vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek növelik a munkához jutás esélyét, és lehetővé teszik a fiatalok számára, hogy önállóvá váljanak. Ilyen intézkedések:

- támogatás az alapképzésben részt vevő fiatalok számára (anyagi, lakhatási támogatás, tanácsadás, közlekedési támogatás stb.),
- beilleszkedési juttatás a munkát először keresők részére,
- színvonalas gyakornoki és gyakorlati képzés,
- a gyakorlatok határozatlan idejű munkaszerződésé váló alakítása.

2. Az Európai Bizottság javaslata

2.1 A jelenlegi ifjúsági együttműködési keret – amely az ifjúságról szóló fehér könyvről, az Európai Ifjúsági Paktumról (2005), a nyitott koordinációs módszerrel és a fiatalokkal kapcsolatos

kérdések más politikákban való érvényesítésére alapult – a megállapodás szerint 2009-ben lejár, és nem mindig felelt meg a várakozásoknak. Az Európai Bizottság következképpen – egy 2008-ban lezajlott széles körű konzultációs folyamat után – új együttműködési keretre tett javaslatot. A 2009 áprilisában előterjesztett közleményének „Az EU ifjúsági stratégiája – befektetés és az érvényesülés elősegítése” címet adta.

2.2 Az új stratégiára vonatkozó javaslat alapját három átfogó és egymással összekapcsolódó cél képezi, amelyek mindegyike két vagy három cselekvési területet jelöl meg:

— **cél: esélyteremtés az ifjúság számára** az oktatás és a foglalkoztatás terén –

cselekvési területek: **oktatás, foglalkoztatás, kreativitás és vállalkozói szellem,**

— **cél: a lehetőségekhez való hozzáférés javítása** és az összes fiatal **teljes** társadalmi **részvétele** –

cselekvési területek: **egészség és sport, részvétel,**

— **cél: a kölcsönös szolidaritás erősítése** a társadalom és a fiatalok között –

cselekvési területek: **társadalmi integráció, önkéntesség, az ifjúság és a világ.**

Az egyes cselekvési területekhez kapcsolódó felsorolás célkitűzéseket és intézkedéseket javasol az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak.

3. Általános megjegyzések

3.1 Jobb koordinációra van szükség

3.1.1 Egyes jelentős társadalmi kihívások – például a szociális biztonság hiánya, a növekvő idegengyűlölet, a foglalkoztatás és oktatás akadályai – könnyen átléphetnek a határokon, tehát veszélyeztethetik az európai szociális modellt. A gazdasági válság miatt most minden eddiginél fontosabb, hogy az ilyen jellegű kérdésekre egységes európai választ adjunk. Igaz ugyan, hogy az említett társadalmi kihívások nem kizárólag a fiatalokat érintik, de ez a csoport a legsérülékenyebbek közé tartozik.

3.1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai és nemzeti szint között jobb koordinációra és világosabb szerepelhatárolásra van szükség. Az egyes tagállamok közötti különbségeket figyelembe kellene venni és inkább hasznos szinergiák forrásának, mint gondnak kellene tekinteni. Az Európai Bizottságnak arra kellene törekednie, hogy az ifjúsági együttműködés terén szorosabb kapcsolat alakuljon ki az európai és a nemzeti szint között, valamint hogy nemzeti, regionális és helyi szinten erősödjön és javuljon az európai célkitűzések végrehajtása. A stratégiajavaslat előterjesztését megelőző ifjúságpolitikai konzultációs folyamat rámutatott arra, hogy növekedett a szóban forgó szakpolitika jelentősége – nemcsak európai, hanem nemzeti szinten is.

3.1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a javasolt stratégia előrelépést jelent. A siker érdekében az EGSZB az alábbi kihívások figyelembevételét ajánlja:

— **Reprezentativitás.** A nyitott koordinációs módszer és a strukturált párbeszéd hasznos eszköz, alkalmazásukat azonban folyamatosan értékelni és javítani kell, és további konzultációs eszközöket kell kidolgozni, amelyek a politikák alakításába bevonják a helyi ifjúsági szervezeteket, a kormányzati szerveket, magukat a fiatalokat és egyéb érdekelt feleket.⁽¹⁾

— **Az EU ifjúságpolitikájának tudatosítása.** Hasznos lenne, ha láthatóbbak lennének az európai szintű intézkedések, mivel így tudatosulna a fiatalokban, hogy az ifjúsági együttműködési ciklusok (például az ifjúsági csereprogramok) adta lehetőségek mögött az EU ifjúságpolitikája áll.

— **Az egyes országok közötti különbségek.** 27 tagállam egyéni megközelítésének az európai együttműködési keretben történő összehangolása és összefogása igen nehéz feladat. Néhány tagállamban számos cselekvési terület komoly hagyományra tekinthet vissza, melyek tapasztalatai gazdagíthatnák az EU stratégiáját, míg más országokban csak most építették ki ezeket a cselekvési területeket. Az új stratégia mindenféleképpen többletértéket kell, hogy jelentsen minden egyes tagállam számára.

— **Kommunikációs kihívások.** Az összehasonlítható adatok strukturált módon való terjesztése és gyűjtése érdekében közös megközelítést kellene alkalmazni, hogy az eredményekről jobb jelentések és elemzések szülessenek. Eredményorientált közös mutatókban kellene megállapodni.

— **Végrehajtás.** A tagállamok között az európai politikák végrehajtására való kapacitás tekintetében is igen nagy különbségek figyelhetők meg. Egyes országok jól kiépített, a regionális és helyi szintet is átfogó rendszerrel rendelkeznek, míg más tagállamokban igen kevés erőforrás áll az európai ifjúságpolitikai együttműködés szolgálatában.

3.1.4 Az EGSZB arra szólítja fel az Európai Bizottságot, hogy meglévő hatásköreit és autoritását felhasználva ösztönözze és vezesse rá a tagállamokat a stratégia végrehajtására. Az Európai Bizottságnak egyértelműen szerepet kell vállalnia a stratégia koordinációs folyamatában.

3.2 Az ágazatokon átívelő megközelítés sikerének biztosítása

3.2.1 A stratégiában javasolt cselekvési területek (lásd a 2.2. pontot) számos társadalmi és gazdasági szférára kiterjednek.

⁽¹⁾ A fiataloknak csak 33 %-a véli úgy, hogy befolyásos szerepet játszik a társadalomban európai szinten, és 50 %-uk szerint nincs lehetőségük arra, hogy hangot adjanak véleményüknek. (A 2008. évi internetes ifjúságpolitikai konzultáció eredményei.)

Egyetlen cselekvési terület sem kapcsolódik közvetlenül valamelyik korosztályhoz, de a fiatalok szempontjából mindegyikük igen fontos. Megjegyzendő, hogy a kitűzött célokat tekintve egyes cselekvési területek alaposabban ki vannak dolgozva, míg néhány másikról inkább csak általánosságok tudhatók meg.

3.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy nyolc tematikus cselekvési terület egyidejű kezelése ambiciózus feladatot jelent, ezért azt ajánlja, hogy a következő kérdések kerüljenek a figyelem középpontjába:

— koordináló szerv létrehozása az Európai Bizottságon belül, illetve világos eljárások kidolgozása az európai és nemzeti szintű végrehajtási folyamat irányításának, kezelésének, nyomon követésének és értékelésének általános összehangolásához az érdekelt felek (köztük ifjúsági szervezetek), illetve az egyes cselekvési területek irányításával megbízott megfelelő szervek (például egyéb európai intézmények, köztük az Európa Tanács keretében működő másik szervezet) bevonásával, a vegyes munkacsoportok rendszeres ülésezése és közös tanulmányi gyakorlatok mellett és a megújított Európai Ifjúsági Paktum figyelembevételével,

— világos célok kitűzése meghatározott időkerettel, és valamennyi célkitűzéshez önálló ütemterv kidolgozása,

— egyes cselekvési területek kiemelése és a szoros nyomon követés biztosítása,

— az érintett felek (például ifjúságsegítők, szakemberek, kutatók, szakértők, szociális partnerek, politikusok stb.) érdeklődésének felkeltése, valamint a fiatalok és az ifjúsági struktúrák bevonása egy jobban szervezett és folyamatos strukturált párbeszédbe,

— a stratégia végrehajtását illetően megbízható, átlátható és szisztematikus megközelítés kidolgozása,

— az ifjúsági dimenzió beépítése a 2010 utáni időszakra szóló lisszaboni stratégiába a fiatal nők és férfiak társadalmi és szakmai beilleszkedésének megkönnyítése érdekében,

— a szükséges források elosztása új eszközök létrehozása, illetve a különféle programok (például: Cselekvő ifjúság, az egész életen át tartó tanulás programja, PROGRESS, MEDIA, Erasmus a fiatal vállalkozók számára, versenyképességi és innovációs keretprogram, strukturális alapok) jelenlegi és jövőbeli generációinak kiigazítása révén. Fontos, hogy ezek az eszközök össze legyenek hangolva, és kiegészítsék egymást,

— a bürokrácia csökkentése, illetve a cselekvési területekkel foglalkozó projektek és tevékenységek irányításának átláthatóbbá tétele,

— az ifjúsági munka és az ifjúsági struktúrák támogatása mint az összes cselekvési terület kezelését szolgáló egyik legfontosabb pillér és a részvétel mint mögöttes alapelv.

3.3 Az ifjúsági munka mint a stratégia végrehajtásának eszköze

3.3.1 Az EGSZB üdvözli az ifjúsági munka fontos szerepének kiemelését. Az ifjúsági politikákat úgy kellene kialakítani és megvalósítani, hogy azok VALAMENNYI fiatal javára váljanak. Az ifjúsági terület a társadalmi változások fontos előmozdítójává vált, ⁽¹⁾ mivel olyan készségeket fejleszt, amelyek más területeken is felhasználhatók, és ellensúlyozza a formális oktatásban megszerezhető bizonyítványok hiányát (különösen a hátrányos helyzetű csoportokban). Az ifjúsági munka révén szerzett készségek elismerését illetően azonban több erőfeszítésre van szükség. Meg kellene erősíteni a fiatalok érvényesülését segítő ifjúsági szervezetek szerepét, mivel ezek teret adnak az önfejlesztésnek, a szerepvállalás elsajátításának, és jobban el kellene ismerni a készségfejlesztést.

3.3.2 Az ifjúsági munka olyan tevékenységekkel van kapcsolatban, melyek szándékosan hatni próbálnak a fiatalokra, és különféle környezetekben és struktúrákban megtalálhatók (például: önkéntes ifjúsági szervezetek, települési ifjúsági központok, illetve közintézmények vagy az egyház által irányított kezdeményezések). A szóban forgó kifejezést azonban pontosan meg kell határozni.

3.3.3 Az ifjúsági munkának átfogó elemmé kellene válnia, amely a stratégiajavaslat valamennyi cselekvési területének szerves része. Ezért, ha az új hosszú távú ifjúságpolitikai stratégia a fiatalok valamennyi kategóriáját el kívánja érni, az ifjúsági munka színvonalát külön célkitűzésnek kell tekinteni. Az olyan programoknak, mint a Cselekvő ifjúság és a szakképzésre irányuló Leonardo da Vinci program, elő kellene segíteniük az ifjúsági munkában részt vevők – ideértve a szakembereket – fejlődését, támogatását és jobb képzését, így járulva hozzá az ifjúsági munka professzionálisabb megközelítéseinek kidolgozásához.

3.3.4 Az ifjúsági munka főként olyan embereket vonz, akik még nem aktívak a munkaerőpiacon. Találunk köztük tizenéveseket, különleges bánásmódot igénylő személyeket, gazdasági migránsokat, fogyatékkal élőket és szegény közösségekben élő, hátrányos helyzetű embereket. Az ifjúsági munka és az ifjúsági struktúrákban való részvétel ugyan nem tekinthető olyan eszközhöz, mellyel közvetlenül munkát lehet találni, de lehetőséget kínál a társadalmi integrációra. A szakképzési szolgáltatásokkal való szorosabb együttműködés és a fiatalok foglalkoztathatóságához való hozzájárulásuk láthatóbbá tétele tovább erősítené az ifjúsági munkát és struktúrákat.

⁽¹⁾ Lásd a 2009. áprilisi EU *Youth Report*-ban bemutatott UP2YOUTH projekt kutatási eredményeit.

4. Az egyes cselekvési területekre vonatkozó részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB nyolc javasolt cselekvési terület témáihoz fűz megjegyzéseket, annak ellenére, hogy lehetnek további javaslatok is más prioritásokra vonatkozóan, illetve hogy a javasolt területeket prioritások szerint súlyozhatják.

4.2 Oktatás

4.2.1 Az oktatás – amellett, hogy az egyéni fejlődés és kibontakozás alapvető eleme – mindig a társadalmi haladás egyik tényezője is. Az EGSZB hangsúlyozta, hogy a tanárképzés és a tanárok szakmai továbbképzése szorosan összefügg más kulcsfontosságú politikákkal is, többek között az ifjúságpolitikával. ⁽²⁾

4.2.2 A nem-formális tanulás kiegészítheti a formális oktatást, és olyan szükséges készségeket biztosít, amelyek kevésbé formális rendszerben jobban fejleszthetők, míg a formális oktatás – az egész életen át tartó tanulás elveit alkalmazva – nem-formális módszereket is magában foglalhat.

4.2.3 Annak érdekében, hogy a tanulás vonzóbbá és hatékonyabbá váljon a fiatalok számára, ⁽³⁾ és hogy elismerjék a nem-formális tanulás szerepét, az alábbiakra van szükség:

- nem-formális tanulási módszerek bevezetése a formális oktatásban,
- könnyebb átmenetek biztosítása a formális és a nem-formális tanulási lehetőségek között,
- a fiatalok „terelése” a tapasztalatokra épülő tanulás irányába,
- az iskolák és a helyi diákmunka-lehetőségek összekapcsolása,
- a fiatalokat kell a tanulási folyamat középpontjába helyezni,
- az önkéntes munka és a nem-formális tanulás során szerzett készségek elismerése (jó példa erre a *Youthpass* bizonyítvány, amelyet ki kellene bővíteni, hogy még több tevékenységre kiterjedjen; olyanokra is, amelyek nem tartoznak a „Cselekvő ifjúság” programba),
- világos rendszer létrehozása a nem-formális és az informális oktatás során szerzett készségek értékelésére.

⁽²⁾ Lásd az EGSZB 2008. január 16-i véleményét a következő tárgyban: „A tanárképzés minőségének javítása”, előadó: Mário SOARES, (HL C 151., 2008.6.17.).

⁽³⁾ A fiatalok és az ifjúsági szervezetek 67%-a elégedetlen a nemzeti oktatási rendszerekkel (a 2008-as online ifjúsági konzultáció adatai szerint).

4.2.4 A tanulmányaik finanszírozása érdekében bér munkát vállalni kénytelen fiatalok aránya továbbra is növekszik, sőt ez a kettős tevékenység fontos tényező a sikertelen vizsgák esetében.

4.2.5 A „Cselekvő ifjúság” és az olyan programok, mint a Comenius, az Erasmus és az Erasmus Mundus intézkedéseket és célzottabb finanszírozást irányozhatnak elő az ilyen kívánalmak jövőbeli megvalósítására. Biztosítani kell, hogy ezek a programok jobban elérhetőek legyenek a fiatalok minden csoportja számára.

4.3 Foglalkoztatás

4.3.1 Az oktatás és a foglalkoztatás szorosan összefügg egymással: minél magasabb az iskolai végzettség, annál kisebb a munkanélküliség veszélye.⁽¹⁾ A korai iskolaelhagyók különösen nagy nehézségekkel találják szemben magukat az állás-keresés során. Mindez alacsony jövedelemhez, illetve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatához vezet.

4.3.2 A társadalmi egyenlőtlenségek az utóbbi években növekvő és jelentős mértékben a tanulmányok elvégzése, a diploma megszerzése és a minőségi munkahelyekhez való hozzájutás során tapasztalt egyenlőtlenségben nyilvánulnak meg. A fiatal alkalmazottak nagyfokú bizonytalanságnak vannak kitéve, alacsony bérekkel, valamint méltatlan munka- és életkörülményekkel. A diploma továbbra már nem biztosíték a munkanélküliséggel és a képzettség minőségének csökkenésével szemben, szükséges lenne, hogy a társadalom szolidaritási kötelezettségét felvállalva válaszoljon e kihívásokra.

4.3.3 Annak érdekében, hogy minden fiatal számára bizonytalan foglalkoztatási viszonyoktól mentes jövőbeli perspektívát tudjunk biztosítani, a képesítések javítása mellett nagyon fontos a munkát kereső fiatalokra irányuló aktív munkaerő-piaci politikai intézkedések megerősítése és a képzésből a foglalkoztatásba való átmenet során felmerülő strukturális problémák kiküszöbölése.

4.3.4 A jobban fizető és vonzóbb munkalehetőségek reményében számos fiatal elhagyja hazáját. Ez valamennyi oktatási kategóriát érinti, és tartós agvetszírvást eredményez, különösen az új tagállamokban. Ezt meg kell különböztetni az ideiglenes mobilitástól, amely valamennyi fél (fiatalok, társadalmak, gazdaságok) számára kedvező, és amelyet ösztönözni kell az EU-n belül.

4.3.5 A munka az egyéni és a kollektív méltóság, valamint a társadalmi befogadás egyik tényezője. A munkahelyi bizonytalanság, az alacsony fizetések és a túlóra akadályt jelent a szakmai és a személyes/családi élet összeegyeztetésében.

⁽¹⁾ Az EU 2009 áprilisában közzétett ifjúsági jelentése szerint a tagállamokban az alacsonyabb középfokú végzettséggel rendelkezők közel háromszor annyira vannak kitéve a munkanélküliség veszélyének, mint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők.

4.3.6 Uniós és nemzeti szinten alaposabban foglalkozni kell a fiataloknak az iskolából a munka világába történő átlépésével. Jól kifejlesztett pályaválasztási tanácsadás és útmutatás, illetve a munkaerő-piaci igényekhez igazodó oktatási rendszerek híján továbbra is megoldatlan marad a fiatalok munkanélküliség problémájukáé.

4.3.7 Mindezek tükrében az EGSZB azt ajánlja, hogy a stratégiának az alábbi területekre kiterjedő intézkedésekre kell épülnie:

- jobb és könnyebben hozzáférhető oktatás és szakképzés biztosítása, annak érdekében, hogy az érintettek minél problémamentesebben léphessenek a munkaerő-piacra és folyamatosan ott is maradhassanak,
- olyan intézkedések megvalósítása, amelyek biztosítják, hogy a határozott idejű foglalkoztatás és a csekély szociális biztonságot nyújtó munkahelyek ne váljanak a normává a fiatalok számára,
- fiataloknak szóló, átfogó, könnyen hozzáférhető szakmai orientációs és információs lehetőségek kiépítése minden képzettségi szinten, valamint több lehetőség teremtése minőségi szakmai gyakorlatra és gyakornokságra (egyfajta európai minőségi keret révén),
- a képzési és munkahelyet kereső fiatalok korai aktív segítése, valamint a problémás csoportok – például a tartósan munkanélküli fiatalok és az iskolát elhagyó, tanulmányaikat megszakító fiatalok – integrációjára irányuló, megerősített speciális programok, többek között közhasznú foglalkoztatási és képzési projektek révén,
- az oktatási intézmények és a munkaadók közötti együttműködés javítása,
- az oktatási rendszerek és az üzleti szféra összekapcsolása ott, ahol az helyénvaló,
- kapcsolatok kiépítése a szövetségekkel és az önkéntes tevékenységek elismerése,
- a bevált gyakorlatok terjesztése valamennyi érintett fél között,
- az Európai Bizottság Új munkahelyekhez szükséges új készségek elnevezésű kezdeményezésének továbbfejlesztése,
- a mobilitás ösztönzése újgenerációs programok segítségével.⁽²⁾

⁽²⁾ Lásd az EGSZB 2008. január 17-i véleményét a következő tárgyban: „Az oktatásban, a foglalkoztatásban és a társadalomban a fiatalok teljes körű részvételének elősegítése”, előadó: Pavel TRANTINA, (HL C 151, 2008.6.17.).

4.3.8 Üdvözljük azt a kezdeményezést, hogy a fiatalok foglalkoztatása legyen a 2010-es strukturált párbeszéd sorozat témája. Ez jó lehetőséget teremt az ügy előmozdítására.

4.3.9 A munka világában rendkívül fontos a szociális partnerek szerepe. Az európai szociális partnerek szilárdan elkötelezték magukat ezen a területen, és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő készségekkel és kompetenciákkal rendelkező fiatalok magasabb arányú részvétele mindig is az egyik prioritás volt közös munkaprogramjaikban.

4.4 Kreativitás és vállalkozói szellem

4.4.1 Kihívást jelent, hogy finanszírozási mechanizmusokkal támogassák az innovációt az ifjúsági projektekben és a vállalkozói tevékenységeket, ugyanakkor ezt arra is fel kell használni, hogy lehetőségeket teremtsenek a résztvevő-orientált tanuláshoz. Mivel számos tagállamban szűkös, vagy nem is létezik nemzeti finanszírozás, üdvözlendő az ilyen kezdeményezések támogatására szolgáló több pénzügyi forrás.

4.4.2 A vállalkozói szellemet nem lehet csak annak gazdasági vetületére korlátozni, hanem szélesebb körűen, holisztikus megközelítés alapján kell értelmezni: lehetőségek kereséseként és teremtéseként és ezeket megvalósító intézkedések meghozatalaként, függetlenül az adott (társadalmi, politikai stb.) területtől.

4.4.3 Az EGSZB szerint ösztönözni és támogatni kell a fiatalok körében a szociális célzatú vállalkozói szellemet.

4.4.4 A kreatív gondolkodás és a problémamegoldó-képesség fejlesztését célzó programoknak minden oktatási szinten elérhetőnek kell lenniük.

4.4.5 Induló vállalkozásokat támogató mentorprogramokat és a vállalkozás valamennyi fajtáját elősegítő rendszereket kell kidolgozni. ⁽¹⁾

4.5 Egészség és sport

4.5.1 A sport és a testmozgás fontos eszközt jelent a fiatalok elérésében. Elősegítik az egészséges életmódot, az aktív polgárságot és a társadalmi integrációt. Ennek előfeltétele, hogy a sportot ne annyira mint nézőközönség előtt zajló tevékenységet hangsúlyozzák, hanem a tömeges részvételt ösztönözzék, illetve a szabadidő- és a nem versenysportokat támogassák.

4.5.2 Az aktív részvétellel járó sportrendezvények igen gyakoriak a szabadidős sportklubokban, és különböző társadalmi háttérrel rendelkező fiatalokat vonzanak. Sokat el lehet érni, ha az ifjúsági munkások összekötik a nem-formális tanulási módszereket a sportnak és a testmozgásnak a fiatalok körében történő népszerűsítésével.

4.5.3 Uniós és nemzeti szinten nagyobb mértékben be kell vonni az ifjúsági szervezeteket azokba a jelenleg folyó uniós kampányokba, amelyek az egészséges életmód népszerűsítéséhez az alábbi témákkal foglalkoznak: táplálkozással kapcsolatos kihívások, alkohollal összefüggő ártalmak, dohányzás és kábítószer-fogyasztás, lelki egészség. Az erre vonatkozó uniós stratégiák felülvizsgálatakor nagyobb hangsúlyt kell helyezni a fiatalokra mint speciális célcsoportra. Az Európai Bizottságnak uniós stratégia kidolgozását kellene fontolóra vennie a szexuális egészségről, különös hangsúlyt fektetve a fiatalokra.

4.5.4 Népszerűsíteni kellene az uniós egészségügyi programot az ifjúsági szervezetek között. A program további finanszírozási forrást jelenthetne az egészséges életmód népszerűsítéséhez. Az ifjúsági szervezeteket ösztönözni kellene ennek az uniós kezdeményezésnek az igénybevételére és arra, hogy működjenek együtt egészségügyi szakértőkkel.

4.5.5 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak foglalkozniuk kellene a fiatalok munkahelyi egészségvédelmével és biztonságával is. Az országos és európai adatok azt mutatják, hogy a fiatalok esetében nagyobb a munkahelyi baleset előfordulásának esélye. A nem halálos kimenetelű munkahelyi balesetek előfordulási aránya a 18–24 évesek körében 40 %-kal magasabb, mint az idősebb munkavállalók esetében. ⁽²⁾

4.6 Részvétel

4.6.1 Az EGSZB szerint a javasolt stratégiának pragmatikus megközelítést kellene alkalmaznia a részvétellel kapcsolatban, amely több kell hogy legyen, mint politikai eszköz. Valódi és átlátható párbeszédre van szükség a fiatalok és a döntéshozók között minden (európai, nemzeti, regionális és helyi) szinten.

4.6.2 Az EGSZB szerint ennek elérésére az alábbi utak kínálkoznak:

- felhasználóbarát és vonzó részvételi módszereket kell kifejleszteni,
- részvételi lehetőségeket és struktúrákat kell teremteni a fiatalok számára,
- át kell ültetni és meg kell osztani egymással a bevált gyakorlatokat,
- helyi, regionális, nemzeti és európai szintű ifjúsági tanácsokat kell létrehozni és támogatni,
- lehetőségeket kell teremteni a fiatalok hátrányos helyzetű és informális csoportjai számára ahhoz, hogy kifejthessék véleményüket,

⁽¹⁾ A cseh tanácsi elnökség által 2009. június 2.–5-én Prágában megrendezett ifjúsági rendezvény következtetése.

⁽²⁾ Munkahelyi balesetekre vonatkozó európai statisztikák (ESAW).

— fel kell számolni a mobilitás útjában levő akadályokat és ezzel lehetőséget adni a fiataloknak a részvételre és az európai témák jobb megértésére,

— teljes mértékben ki kell aknázni a különböző európai és nemzeti szereplők által már kifejlesztett részvételi eszközöket, ⁽¹⁾

— állandó strukturált párbeszédet kell folytatni minden kulcs-szereplő bevonásával (fiatalokkal, ifjúsági szervezetekkel, ifjúsági munkásokkal, gyakornokokkal, kutatókkal, szakértőkkel, szociális partnerekkel, politikusokkal stb.).

4.6.3 Növelni kell a fiatalok részvételét az ifjúsági struktúrákban és a szélesebb civil társadalomban. Az olyan koncepciók jobb megértésére és népszerűsítésére is szükség van, mint a részvétel és az aktív polgárság.

4.7 Társadalmi befogadás

4.7.1 A társadalomnak egyfolytában gondoskodnia kell a fiatalokban rejlő potenciál fokozásáról. Ezért speciális intézkedések segítségével optimalizálni kell a hátrányos helyzetű fiatalokat célzó módszereket.

4.7.2 Az ifjúsági munka és a nem-formális tanulás erőteljes eszköz a fiatalok integrálásában. Minden iskolaelhagyót vagy migráns háttérű személyt könnyebb kezelni olyan nem-formális környezetben, melyet úgy alakítottak ki, hogy megelőzze a lehetséges társadalmi kirekesztést. A folyamat nem lehet problémaorientált, és nem összpontosíthat csupán azokra, akik már eleve gondban vannak.

4.7.3 Az EGSZB intézkedést sürget olyan projektekhez és tevékenységekhez, melyek közvetlenül foglalkoznak a hátrányos helyzetű fiatalokkal (ezt be lehet építeni a jelenlegi „Cselekvő ifjúság” programba). Ez nem helyettesítheti a program általános prioritását, inkább nagyobb hangsúlyt kell fektetnie a hátrányos helyzetű kamaszok társadalmi befogadására.

4.7.4 Több erőfeszítésre van szükség a társadalmi kohézió eléréséhez azokban a régiókban, amelyekben alacsonyabb mértékű a fiatalok bevonása.

⁽¹⁾ Ilyen az Európa Tanács által kidolgozott „Európai Charta a fiatalok részvételéről a helyi önkormányzatok és a régiók életében”, http://www.coe.int/t/dg4/youth/Resources/Documents/Bibliographies/Political_participation_en.asp

4.7.5 Az, hogy a 2010-es évet a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai évének nyilvánítják, jó lehetőséget teremt a téma elmélyítésére és bővítésére.

4.8 Önkéntesség

4.8.1 Ahogy az EGSZB azt már korábbi véleményeiben is kijelentette, az önkéntesség értékes tapasztalatot jelent a személyes fejlődés, a társadalomba történő szociális és szakmai beilleszkedés szempontjából, és fontos szerepet játszik az olyan fiatalok befogadásában, akiknek kevesebb lehetőségük van. ⁽²⁾

4.8.2 Az önkéntesség szerepének erősítésére az Európai Uniónak garantálnia kellene, hogy politikai menetrendjében továbbra is helyet kap az önkéntes tevékenységek jobb elismerésének igénye. Jó példa lehet erre a *Youthpass*, melyet tovább lehetne bővíteni. Tovább kell fejleszteni az Európai Önkéntes Szolgálathoz hasonló kezdeményezéseket, és a bevonás más formáiban (például a „Cselekvő ifjúság” program egyéb akcióiban) is el kell ismerni az önkéntesség értékét.

4.8.3 Több szinergiára van szükség a nemzeti és az európai önkéntességi rendszerek között. Ennek alapján, az önkéntesség eltérő koncepcióval dolgozva, harmonizálni kell az önkéntesség meghatározását, úgy, hogy az eltérő kontextusokban is alkalmazható legyen.

4.8.4 Ahogy korábban ajánlottuk, az önkéntesség terén hatékonyabb együttműködést kell biztosítani a meglévő nemzeti és európai programok között, hogy csökkenteni lehessen a technikai jellegű akadályokat, és hogy kezelni lehessen a megbízósági fedezet és a balesetbiztosítás kérdését. Az EGSZB felszólította az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra egy minőségjelzés kifejlesztését az olyan csereprogramokra, amelyek megfelelnek az uniós minőségi szabványoknak. Az önkéntes tevékenységek színvonala – a tevékenység típusától függetlenül – fontos, és a megfelelő eszközökkel biztosítandó. ⁽³⁾

4.8.5 Törekedni kell annak megelőzésére is, hogy az önkéntes szolgálat bizonyos foglalkoztatási formák helyébe lépjen.

4.8.6 Az EGSZB felszólítja a Tanácsot, hogy fogadja el az Európai Bizottság arra vonatkozó határozatjavaslatát, hogy 2011-et az önkéntesség európai évének nyilvánítsák. A december 5-én ünnepelt nemzetközi önkéntes nap is remek lehetőséget kínál a téma támogatására és elmélyítésére.

⁽²⁾ Lásd az EGSZB 2006. december 13-i véleményét a következő tárgyban: „Az önkéntes tevékenység: szerepe az európai társadalomban és kihatásai”, előadó: KOLLER Erika, (HL C 325., 2006.12.30.).

⁽³⁾ Lásd az EGSZB 2009. február 25-i feltáró véleményét a következő tárgyban: „Európai társadalmi szolgálat”, előadó: Thomas JANSON, társelőadó: Ionuț SIBIAN. (HL C 218., 2009.9.11.).

4.9 Az ifjúság és a világ

4.9.1 A globalizációs folyamat által közvetlenül érintett „tényezők” között szerepelnek a fiatalok is. Tudományos kutatások segítségével jobban meg kell ismerni, hogy a globalizáció milyen hatásokkal jár a fiatalokra. A globális szolidaritás érzését és a tudatosságot fejlesztő projektekben és tevékenységekben való részvétel révén a fiatalok nagyobb felelősséget éreznek a világközösség iránt.

4.9.2 Az ifjúságpolitikába be kell építeni globális témákat (környezet, éghajlatváltozás, fenntartható fejlődés), hogy az ifjúságpolitika és a fiatalokkal foglalkozó projektek hozzájáruljanak az ezen a téren végbemenő fejlődéshez. Mindez fordítva is igaz: a globális politikák kialakításakor gondolni kell a fiatalokra.

4.9.3 Üdvözljük azt a kezdeményezést, hogy a fiatalok és a világ legyen a 2011-es strukturált párbeszédsorozat témája. Ez jó lehetőséget teremt az ügy előmozdítására.

5. Az új együttműködési keret eszközei és végrehajtása

5.1 Az EGSZB sajnálja, hogy a javasolt stratégia nem határozza meg pontosan a végrehajtás konkrét módszereit és az európai, illetve nemzeti szinten elért haladás mérésének módjait.

Várható azonban, hogy a legfontosabb eszköz továbbra is a nyitott koordinációs módszer lesz. Az EGSZB szerint ezt kellene egészíteni egy megújított Európai Ifjúsági Paktummal.

5.2 A jövőbeli együttműködési keretnek olyan javított strukturált párbeszédre kell épülnie, amely a lehető legbefogadóbb és valamennyi szintre kiterjed, az egész politikaalkotási folyamatba bevonja a fiatalokat, az ifjúsági munkásokat, az ifjúsági szervezeteket, a nemzeti ügynökségeket, a kutatókat és más érintetteket, és számos politikaterületet magában foglal. Széles körű, alulról felfelé építkező megközelítésre kell épülnie, magában foglalva az aktív polgárság különböző formáit és bevonva azokat a fiatalokat, akik kevesebb lehetőséggel rendelkeznek.

5.3 A javasolt stratégián belüli politikai döntéshozatalnak megalapozottnak és a lehető legátláthatóbbnak kell lennie. Az EGSZB azt javasolja, hogy valamennyi jelentéshez, adatgyűjtéshez és elemzéshez az Európai Ifjúságpolitikai Tudásközpont adatbázisát ⁽¹⁾ használják.

5.4 A fiataloknak kell a folyamat középpontjában lenniük, és az ifjúsági munka jelenti elérésük leghatékonyabb módját. Ezért kiemelt feladatnak kell tekinteni az ifjúsági munka színvonalának értékelését és javítását.

Kelt Brüsszelben, 2009. október 1-jén.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Mario SEPI

⁽¹⁾ <http://youth-partnership.coe.int/youth-partnership/ekcyp/index>